

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S.**, so sídlom v B. proti žalovaným **1/ O.**, so sídlom v K., zastúpenej starostom obce J. K., **2/ K.**, so sídlom v K., zastúpenej JUDr. A. C., advokátkou v K., za účasti vedľajšieho účastníka správkyne konkurznej podstaty úpadcu P. JUDr. A. K., so sídlom v K., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie, pod sp. zn. 14 C 249/2003, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 13. októbra 2010 sp. zn. 4 Co 3/2010, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 13. októbra 2010 sp. zn. 4 Co 3/2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 23. júla 2003, sp. zn. M Cdo 56/01 rozsudok Okresného súdu Košice – okolie zo 14. júla 1999 č.k. 14 C 145/98-42 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2000 sp. zn. 12 Co 375/99 zrušil a vec vrátil Okresnému súde Košice – okolie na ďalšie konanie.

Okresný súd Košice – okolie uznesením z 31. mája 2006, č.k. 14 C 249/2003-89 konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 8. septembra 2006, sp. zn. 4 Co 218/2006 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd Košice – okolie následne rozsudkom z 9. septembra 2009, č.k. 14 C 249/2003-174 návrh žalobkyne zamietol a zaviazal ju zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v sume 263,79 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanej 1/ a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že návrh žalobkyne je nedôvodný, pretože v konaní neuniesla dôkazné bremeno týkajúce sa vzniku

práva trvalého užívania sporných nehnuteľností. Súd prvého stupňa mal za to, že dôsledkom rozhodnutia v prospech žalobkyne by sa narušila ochrana vlastníckeho práva zaručeného Ústavou Slovenskej republiky a bola by narušená právna istota vlastníka, ktorý svoj majetok nadobudol v dobrej viere. O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach následne unesením z 13. októbra 2010, sp. zn. 4 Co 3/2010 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a konanie zastavil. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Vo svojom odôvodnení okrem iného uviedol, že má zato, že za žalobkyňu (Slovenskú republiku) zo zákona nie je oprávnený konať Slovenský pozemkový fond vo veciach žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu zmysle ustanovenia § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb., aby mohol Slovenský pozemkový fond zastupovať štát pred súdom (na základe zákonného poverenia), musí ísť o súdne konanie vo veciach nehnuteľností, ktoré sú vo vlastníctve štátu. Inými slovami povedané, Slovenskému pozemkovému fondu podľa názoru odvolacieho súdu patrí oprávnenie zastupovať štát pred súdom vo všetkých veciach, keď je nesporná existencia vlastníckeho práva štátu. V žalobe bol teda označený niekto, kto nie je štátnym orgánom, ani nie je oprávnený za Slovenskú republiku konať. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na konanie vo veci, pretože za štát konal niekto, kto na to nebol oprávnený. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s ustanovením § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonnej lehote dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby Najvyšší súd SR, ako dovolací súd, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 3/2010 zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žalobkyňa namietala vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože jej podľa jej názoru bola postupom súdu odňatá možnosť konať za Slovenskú republiku pred súdom a domáhať sa tak vlastníckeho práva k poľnohospodárskym nehnuteľnostiam, ktoré boli Slovenskej republike odňaté v rozpore so zákonom. Rovnako namietala neprávne právne posúdenie v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Žalobkyňa vo svojom dovolaní ďalej uviedla, že štát je účastníkom občianskoprávných vzťahov a jeho spôsobilosť nie je žiadnym spôsobom obmedzená, a preto má štát aj spôsobilosť byť účastníkom konania v zmysle § 19 O.s.p. Zákonné ustanovenie v § 21 ods. 4 O.s.p. všeobecne ustanovuje, ktorý subjekt koná pred súdom za štát, a to: štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je aj zákon

č. 330/1991 Zb., ktorý s účinnosťou od 1. januára 2008 (po novele cit. zákona zákonom č. 571/2007 Z.z.) v § 34 ods. 14 a v čase rozhodovania súdu je potrebné na neho prihliadať, stanovil, že Slovenský pozemkový fond koná za štát pred súdom vo veciach nehnuteľností vo vlastníctve štátu uvedených v osobitnom predpise a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné. Žalobkyňa ďalej uviedla, že zákonodarca v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení *expressis verbis* stanovil, že v konaní pred súdmi koná za štát Slovenský pozemkový fond, ako správca nehnuteľností vo vlastníctve štátu uvedených v § 17 zákona č. 229/1991 Zb. v súdnych sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, kde vlastnícke právo štátu do právoplatného rozhodnutia súdu je sporné.

Žalované 1/ a 2/ navrhli, aby dovolací súd dovolanie zamietol, lebo nie sú dané dôvody dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

So zreteľom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., t.j. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu

rozhodoval senát. Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Žalobkyňa v dovolaní namietala, že v dovolaní konkretizovaným postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký (vadný) postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 21 ods. 4 veta prvá zákona č. 99/1963 Zb. za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.

Podľa § 34 ods. 1 veta druhá zákona č. 330/1991 Zb. je Slovenský pozemkový fond právnická osoba a zapisuje sa do podnikového registra.

Podľa § 34 ods. 14 zák. č. 330/1991 Zb. (s účinnosťou od 1. januára 2008) Slovenský pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností vo vlastníctve štátu uvedených v osobitnom predpise, podielov spoločnej nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu a poľnohospodárskych pozemkov, ktorých vlastníkom nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné; obdobne postupuje správca vo veciach lesných pozemkov vo vlastníctve štátu a lesných pozemkov, ktorých vlastníkom nie je známy.

Nová právna úprava teda s účinnosťou od 1. januára 2008 (odvolací súd rozhodol uznesením 13. októbra 2010) priniesla zmenu v tom, že Slovenský pozemkový fond (jeho pracovník) koná za štát pred súdom vo veciach nehnuteľností vo vlastníctve štátu uvedených v osobitnom predpise aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu je sporné. To znamená, že za splnenia zákonných predpokladov, je oprávnený konať za štát aj v prípade žalôb o určenie vlastníckeho práva (pozri tiež rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. septembra 2009, sp. zn. 4 M Cdo 8/2008, prípadne dôvodovú správu k zákonu č. 571/2007 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 330/1991 Zb.).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd nepostupoval správne, keď zastavil konanie z dôvodu, že žalobkyňa nie je oprávnená zastupovať štát v predmetnom konaní. Odvolací súd svojím konaním odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom, čím založil vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

S ohľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že vo veci je daná prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Zároveň je táto závažná vada konania dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemožno považovať za správne. Ďalšími dôvodmi dovolania sa najvyšší súd nezaoberal, pretože uvedená vada sama osebe odôvodňuje podanie dovolania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách odvolacieho a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová